

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr. če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 25.

V Ljubljani, v petek 31. januarija 1890.

Letnik XVIII.

Več luči.

III.

„Nadalje bi morala vlada brez izjeme razpustiti vsa društva, katerih znak je narodna pretiranost in izključljivost. Sém spadajo v prvi vrsti telovadna društva, naj se imenujejo kakorkoli. Taka društva gojijo navadno ideje absolutne narodnosti, ideje veleizdajske.“

Kar smo rekli o narodnih slavnostih in izjavah, to velja o narodnih društvih gledé navedenega odstavka v napominanem članku „Soče“. Gospod pisatelj je govoril presplošno ter vrgel vsa društva v jeden koš, in to je vzbudilo glasen, pa neprijeten odmev. Priznamo in z nami marsikdo, da je vlada nasproti nekaterim društvom preveč popustljiva. So društva v Avstriji, ki gojé ideje absolutne narodnosti, ideje veleizdajske; društva, ki pretiravajo narodnost in tako izživljajo sodržavljane druge narodnosti. Imen takih društev ne bodemo navajali. Vlada jih je nekaj razpustila, a nekatera še nadaljujejo svoje krtovo, državi in narodnostnemu miru kvarno in nevarno delo.

Če pa pregledamo statistiko vseh slovenskih, od vlade dovoljenih društev, moremo reči, da ne poznamo nobenega, ki bi kot tako gojilo absolutno narodnost ali celó veleizdajske ideje.

Res, da nimamo pri rokah pravil vseh slovenskih društev, toda dobro nam je znan namen slovenskih društev. Ali goji družba sv. Cirila in Metodá ideje absolutne narodnosti, ideje veleizdajske? Ali skromno „Slovensko pisateljsko podporno društvo“, „Matica“, „Nar. Dom“, družba sv. Mohorja, slovensko politično društvo na južnem Štajarskem, naše čitalnice in bralna društva ali „Sokol“? Taka sodba je trda in neprevidna, ker naši nasprotniki itak kujejo iz vsakega slučajnega izgreda za-sé političen kapital.

Vsako društvo ali družba ima svoj namen, kateri društveniki spoznavajo in hočejo kot koristen in potreben v pošteno razvedrilo, v podporo in po-

zdigo domačega slovstva, v opravičeno obrambo narodnosti, kjer je v resnici v nevarnosti, v obrambo sv. vere proti domačim in tujim sovražnikom. V ta namen si sestavljajo primerna pravila, volijo iz svoje srede oblast, ki naj iz društvnikov ustvarja enoto v društveni namen; ta oblast so odbori, načelnštva, vodstva, ali kakor se že imenujejo.

In če to splošno pravilo primerjamo s pravili raznih slovenskih društev, ne najdemo nikjer, da bi morala narod ljubiti absolutno kot nekaj božjega, ali Boga samega, ali da ima slovensko društvo kot tako namen, napadati Nemce, Lahe ali Madjare, ter izdajati ožjo ali širšo domovino našo. Pri vseh imenovanih društvih in družbah najdemo kot ude dobre in verne katoličane, ki podpirajo društvo kot potrebno in koristno, a gotovo ne kot škodljivo.

Društva pa moramo ločiti, da se porazumemo, v taka, ki imajo namen, iskati samo časno srečo, v društva, ki težé po časni in večni sreči, in društva, katerim je namen le večna sreča, torej razširjati katoliško zavest, buditi versko življenje. To so glavne tri vrste društev, — kajti „krokarskega“ društva ne moremo jemati v poštev, — katera imajo Slovenci. V nobenega društva pravilih pa ne najdemo določbe, da bi posamezni društveniki ne smeli in ne mogli biti dobri verni katoličani. So društva, ki sicer negativno izključujejo vero, kot: „Sokol“, čitalnice in bralna društva, to je, društva, ki v pravilih naravnost ne poudarjajo večne sreče ali katoliške vere tukaj na zemlji in bivanja pri Bogu v nebesih, toda pozitivno tega ne izključuje nobeno društvo. In če nobeno slovensko društvo kot tako pozitivno ne nasprotuje veri in ne goji veleizdajskih ali veri nasprotnih idej, potem pač ne vémo, čemu bi vlado klicali na pomoč.

Priznati in potrditi pa moramo, žalibog, da so tudi med Slovenci, torej tudi v mnogih slovenskih društvih društveniki, ki se naravnost imenujejo „liberalce“ v slabem pomenu besede, ki javno zasmejujejo vero in njene služabnike, ki društvom

škodijo s tem, da s svojo brezozirnostjo delajo v društvih razpor in prisilijo marsikóga, da stopi iz društva, ker noče plačevati sebi v zasmeh. Ali temu niso kriva pravila in društva kot taka, temveč neolikanost in netaktnost posameznih društvnikov, večasih društvena vodstva. Da prve izključi kot góste, ki niso v svatovski obleki, dolžnost je dotičnih vodstev. In da so tu in tam slaba vodstva, krivi so v prvi vrsti oni možje, ki se ne udeležujejo občnih zborov, da bi dajali dobre svéte. Tu ne mislimo nobenega posameznega društva, temveč govorimo splošno. Da je temu tako, prepričamo se po tem, da mnoga društva hirajo, životarijo in umirajo. So tudi društva po Slovenskem, katera že več ne težé po svojem prvotnem namenu, ampak le še zato, da se volijo odbori in prirejajo večkrat nepotrebne in drage veselice. Čemu bi to zamolčali in ne pokazali na rane našega društvenega življenja? In kako sodimo o „fanatični in absolutni narodnosti“, o tem prihodnjíč. Hotébor.

Nekaj idej.

(Dalje.)

2. Sv. Cerkev sama daje drugim družbam pravo podlago. — Najimnitnejši, ali recimo raje edini imenitni družbi poleg svete Cerkve ste družina in država. In obema je še-le sv. Cerkev dala pravi, živi temelj.

Družina? — Njen temelj je zakon. Čim popolnejša je zveza moža in žene v skupni namen, tem popolnejša cela družina. In kako je bilo nekdanj z zakonom? — Znane so žalostne razmere pri Grkih in Rimljanih in še žalostnejše pri semitskih narodih. Kogar zanimajo te sramotne blodnje, preberi dotični odstavek v Döllinger: „Heidentum und Judentum“, koder je dovolj natanko popisano vse, kar sém spada. Za semite in žide posebej Zschokke: „Das Weib im A. T.“ in če hoče izvedeti nauk mohamedanski o zakonu, dobí v koranu od 34—38 sure marsikaj debelih zrn raztrošenih. Skupno je to tudi že kratko popisano v „Glasih katol. družbe“.

LISTEK.

Dr. Francíšek Hettinger.

Ne laudes hominem in vita, lauda post vitam, magnifica post consummationem, ne forte laudantem tentet adulatio. (Fulgentius.)

Britko zgubo obžaluje katoliška Nemčija, britek udarec čuti katoliška cerkev; ene prvih njenih dik na znanstvenem polju ni več med živimi, papežev domači prelat in vseučilišni profesor v Vireburgu na Bavarskem dr. Francíšek Hettinger je 26. t. m. za kapjo umrl. Vsakateremu, kojemu je bilo dano zajemati iz neusahljivega vira učenosti tega veleuma, narekava čut hvaležnosti, ohraniti mu spomin „aere perennius“. Kajti ako se spolnujejo o kom besede: „Non omnis moriar,“ spolnujejo se brez dvoma o rajnem Hettingerju.

Francíšek Hettinger se je porodil 13. januarija 1819 v Aschaffenburgu ob reki Menu, nekdanjem letovišču mogunških knezov. Prvi poduk je prejel nadobudni deček v rojstnem mestu. Želeč po dovršenih gimnazijskih studijah posvetiti se bogoslovskim védam in duhovniškemu stanu, podá se leta 1836 v Vireburg. Bogoslovne vede na Nemškem se

v onem času niso povoljno razvijale, kajti jožefinizem je skrite korenine bolj daleč raztezal, nego si moremo misliti. Zategadel tudi prvo učenje bogoslovnih ved nadarjenega strogomislečega bogoslovca ni zadovoljilo. Edini profesor dr. Stahl, ki je bil Hettingerju v mladosti tudi veroučitelj, pozneje pa škof v Vireburgu, je vzbujal pri njem večjo pozornost. Le-ta mož napoti Hettingerja, da vstopi leta 1841 ob enem z znanim dr. Denzingerjem v znani „Collegium Germanicum“ v Rimu. Kaj da mu je bil ta zavod, popisuje sam mojstersko, poln čuta hvaležnosti, v spisu: „Cerkev in država.“¹⁾ Štiri leta se je uril tu v bogoslovnih vedah. Dogmatik Perrone, ekseget Patrizi, moralist Ballerini, modroslovec Kleutgen i. dr. so mu bili učitelji. Mnogo je občeval tudi s slavnim Passoglio, ki je bil pozneje odpadel, a slednjíč se vendar tako skesano spravil s sveto cerkvijo. Mladi duh je vsprejemal tu vtiske, koje more podati le Rim, središče krščanstva. O tem pravi sam s pesnikom Horacijem:

Alme Sol, curru nitido diem, qui Promis et celas, aliusque et idem Nasceris; possis nihil urbe Roma Visere maius.

¹⁾ Aus Welt und Kirche. Freiburg im Breisgau. Herder 1885. Str. 1—156.

Teško mu je bilo ločiti se od Rima, v kojem si je prisvojil toliko ved, v kojem je vsprejel red mašniškega posvečenja na grobu prvakov apostolov. Potrt žalosti popisuje z Vergilijem svoj odhod iz velikega, svetega, večnega mesta:

Cum subit illius tristissima noctis imago,
Quae mihi supremum tempus in Urbe fuit;
Cum repeto diem, qua tot mihi cara reliqui,
Labitur ex oculis nunc quoque gutta meis.

Vrnivši se v domovino, je deloval dve leti v dušnem pastirstvu. Skozi devet let je opravljal službo asistenta in podvodje v škofovskem semenišču vireburškem. Leta 1856 pa je bil imenovan profesorjem bogoslovja na ondotnem vseučilišču, kjer je deloval do svoje smrti svetovnoznani, vsestransko izvežbani učenjak. Dne 26. t. m. je Gospod svojega modrega in zvestega hlapca k sebi poklical, „kjer mu bode sam največje plačilo.“ „Venit summa dies et ineluctabile tempus.“

Hettinger je bil v prvi vrsti učenjak. Albert Veliki, učitelj sv. Tomaža Akv. je imel častni naslov „doctor universalis“; brez dvoma smemo tako nazivati tudi Hettingerja, bodi-si z ozirom na mnoge slušatelje, bodi-si z ozirom na vsestransko znanje. „Vse, kar je iznašel človeški duh v naravi in v zgodovini, v čutnem in nadčutnem svetu, kar ozna-

1883. I. — O sedanjih nekrščanskih narodih pa lahko bereš o tej točki na dolgo in široko skoro v vsaki „ethnografski“ opombi; saj moderni ethnografje menda družega mnogo ne opazujejo nego obnašanje narodov „respectu sexti“ in dobro je te dni neki kritik v „Lit. Handweiser“ imenoval njihove „učene“ spise navadne „pornologije“. — Povesod dokazov dovolj, da je bilo in da je še gnilo, koder ni krščanstva. Pri nas je zakon zakrament in sv. Cerkev edina ima pravo soditi o njem; principi, ki jo vodijo, so nepremeljivi in nerazrušljivi. Svet je zakon v naši sv. Cerkvi, dvignjen iz gole prste, iz same telesne zveze, — v višji, sveto, od Boga potrjeno in blagoslovljeno spojenje.

Sv. Cerkev edina brani sedaj zakon, kakor je tudi edino na njenih tléh še-le njegov pravi pomen in prava vrednost se pokazala. Prostitucija je naukom sv. Cerkve diametralno nasprotna, kakor tudi krivi manihejski nauki, ki so ž njo v zvezi. — Tudi ubošvo ni dozdej še „impedimentum dirimens“. In če nočejo duhovniki samih sebe osmešiti, naj v tem ne počenjajo po mislih nekaterih glav. Zakon, da morajo občine reveže podpirati in vzdržavati, je od včera in jutri lahko razpade, nazori sv. Cerkve pa so večni, kot Bog, ki jih ohranjuje. Država nima prava stavljati „impedimenta dirimentia“ in — konec! Kdor temu nasprotuje, ne umeje duha sv. Cerkve in priznava sebi in sovražnikom v praksi nekaj, kar mora v teoriji zanikati. — To le kot pristavek dokazu, ki ga celi svet priznava, da je ženo rešilo še-le krščanstvo in da je zakon na najvišjo stopnjo povzdignilo tudi še-le krščanstvo.

Samo še nekaj iz današnjega sveta. Koder zginja avtoriteta sv. Cerkve, tam se tudi topi ves družinski red. Kako je z zakonom na Francoskem? Kako v velikih mestih v obče? „Lex Julia“ bo postala sčasoma potrebna pri narodih, katere je Bog sam že odrešil, učil in jih še uči. „Nubere sapienti non expedire“, ponavljajo za starimi modrijani lahkoživeci našega stoletja, a pač v drugem pomenu. — Nekje ob Dunavu je nad 40.000 posebne vrste oseb prav modernega rokodelstva in drugod jih je še po več. Kdo uničuje te naše sestre? Da, sestre, ponavljam, v svesti si svojega in njihovega dostojanstva. Kdo jih tira v gotov pogin? Morda mračnjaki, morda oni glupi, anahronični črnorizci, ki se v 19. veku upajo javno govoriti o davnih bajkah! — V resnici anahronizem se zdi krščanska ideja in njeni branilci zaslepljeni reveži. — Vozite dalje, Károni človeštva, vozite! — —

Država? Temelji, na katerih je slonela stara, paganska država bili so skozi in skozi napačni. — Čutnosti je bilo preveč; zato so celó najimnitnejši možje trdili, da imajo živali tudi — pravo v državi. (Beri: III. De Republica c. XI. Cicerona pri Zigliari „Summa philosophica“, vol. III. 1887 Lugduni in Parisiis str. 141 o Pythagoru in Empedoklu.) Zraven so pa družnosti posamnikov tudi preveč dovolili. Družba je bila tiranska, taka kot posamnik — egoistična. Posamnik je bil vse; in človeška narava v objektivnem smislu ni imela nobene veljave. (Zigliara o. c. str. 142.) Odtod sužnji; odtod oni neskončno kruti zakoni o bebcih, o zanikrnih in pohabljenih otrocih. In največji mo-

drijani, sama Aristotel in Platon sta to hvalila. (cf. Plato, Epimenid.) — Tudi splave so imeli za dovoljene in sredstev k temu so jih učili modrijani. V Sparti so imeli posebni policaji v skrbi vse novorojence; kateri ni bil sposoben, da bi koristil kedaj državnemu stroju, vrgli so ga v jamo za to pripravljeno. Omikani so bili, prav tako, če še ne bolj za tiste čase, kakor opičákí, ki jih v naših dneh posnemajo, skrbéč na vso moč za živali in ne brinéč se za tisoče sobratov, ki v sužnosti novega veka glada mrjó. „Slovenec“ je že pisal o belih sužnjih nekolikrat; a te snovi ni še predelal, ker je sploh skoraj nemogoče.

In kako uči sv. Cerkev? Vsi ljudje smo enake narave in v tem smislu enakih práv. „Ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi.“ Vsi „domaćini hiše božje“, poklicani k večnemu življenju. Krona ne pridaje in beraška palica ne jemlje časti in dostojanstva, ki je ima odrešeni človek.

Če bi hoteli možje, ki so slekli krščanstvo, le neskončni pomen te resnice premisliti, ne dvojim, da bi drugače mislili in govorili. Če je priprostitih ribičev dvanajstotica, sinov najbolj separatističnega naroda na svetu, s to resnico prekrasila svet in celo Evropo spremenila v sedež omike, potem bi pač zaslužili tudi drugi njihovi nauki malo več pozornosti.

Človeku je vrnilo krščanstvo njegov sijaj, njegovo pravo dostojanstvo, katero je sam po svoji krivdi zaigral. Ono mu je vrnilo naravno pravo, ki je je sam zapravlil. — Vsak človek ima pravo 1. da si ohrani življenje, 2. da se spolni v dušnem in telesnem obziru. V dušnem obziru ima pravo, da se vedno več nauči, da vedno bolj spoznava resnico in da se mu podaje prilika vaditi se v kreposti h. 3. V spolnjenju v telesnem obziru ima vzlasti pravo lastništva, to je pridobiti si smé in sicer gotovo popolno gospodstvo nad kako stvarjo. — To so principi, katerih se je morala držati vsaka država krščanska. To so osnovni temelji, katere je postavila sv. Cerkev, na katerih so vzrasle in se razvetele krščanske države. Ker je duševno življenje najimnitnejše pri človeku in ker je v duševnem življenju vera, t. j. zveza z Bogom prva in glavna stvar, zato vidimo v zgodovini, kako tesno je bila vera združena s krščansko državo. Resnica je vladala in ž njo sreča. Kolikor imajo modérne države dobrega, z večine je vse krščansko. Temelji pravi so pa edino le v krščanstvu. In če so se države odločile od teh temeljev, bodo razpadle. Telegraf je zadnja leta česče poročal o čudnih prigodkih in nekateri trdé, da so ti še-le začetek. — Kdor hoče pametno sklepati, mora po vsem tem zopet priti k zaključku: Sveta Cerkev je najpopolnejša družba, ker sama daje pravo podlago vsem drugim družbam. (Dalje sledi.)

Dolžnosti katoličanov.

Okrožnica sv. Očeta Leona XIII.

vsem čestitim bratom patrijarhom, primatom, nadškofom in škofom katoliškega sveta, združenim z apostolsko stolico.

(Dalje.)

Toda še bolj globoko moramo prodreti v bistvo cerkve. Cerkev ni slučajno združenje kristijanov,

marveč družba, katero je ustanovil Bog, in kateri namen je, voditi duše do miru in svetosti. Da pa more ta namen tudi dosežati, ji je podelila milost božja tudi zato potrebna sredstva. Radi tega ima cerkev določne zakone in določne službe. Vodeč krščanska ljudstva hodi svoja pota, ki so primerna njenemu bistvu. To vodstvo pa ni lahko. Kajti cerkev vodi ljudstva, raztresena po vsem svetu, narode različnih šeg in navad, živeče v raznih državah po raznih zakonih, narode, ki morajo ob enem pokorni biti državni in cerkveni oblasti. Te dolžnosti se združujejo v istih osebah. Nasprotujejo si ne, ter se tudi ne smejo med sabo mešati, kajti ene zadevajo blagor države, druge blagor cerkve, oboje pa spopolnjenje ljudij.

Iz te omejitve pravic in dolžnosti razvidimo, da so vladarji držav prosti v svojih zadevah, in da jih v tem ne ovira cerkev, marveč podpira. Kajti cerkev zahteva pobožnost, in ker je pobožnost pravičnost do Boga, zahteva s tem ob enem zvestobo do vladarjev. Vendar pa je cerkvena oblast višja od državine, ker je cerkvi namen ljudi napeljavati, „iskati kraljestva božjega in njegove pravice“. ¹⁾ Vodstvo duš je izročeno samo cerkvi in država nima pri tem nobenih pravic. O tem ne sme nihče dvomiti, če noče zatajiti svoje vere; kajti Jezus Kristus je izročil ključe nebeškega kraljestva Petru, ne pa cesarju. — S tem naukom o državini in cerkveni oblasti je pa v zvezi še nekaj drugega, ki ni nič manj imenitno, o čemer pa nočemo pisati na tem mestu.

Cerkev se razločuje od vsake politične družbe. Če je tudi nekako podobna kraljestvu, vendar je njen začetek, njen namen, vse njeno bistvo delo različno od vseh zemeljskih kraljestev. Cerkev ima torej pravico, da živi po lastnih njenemu bistvu primernih zakonih in naredbah. In ker ni že sama po sebi popolna družba, marveč še vsako drugo človeško družbo visoko prekaša, bi bilo na vsak način krivično zahtevati od nje, naj bi svoje pravice žrtvovala pri spreminjanji državnih razmer. Kakor se torej cerkev goreče poganja za svoje pravice, tako tudi spoštuje in uvažuje vsako tujo pravico. Ona se nikakor ne odloči rajše za to državno ustavo kakor za drugo, ne vmešava se v državne odnošaje krščanskih ljudstev: vse državne ustave in državne naprave so ji všeč, če le ne spodkopujejo vere in npravnosti. — Po tem vzgledu svoje cerkve se morajo ravnati tudi posamezni kristijani v svojih nazerih in v svojih dejanjih. Smejo torej tudi na političnem polju delovati in pri političnih bojih poganjati se za nazore, ki po njihovem mnenju bolj pospešujejo splošni blagor, če le niso zoper resnico in pravico. Zlorabili pa bi vero, ko bi zahtevali od cerkve, naj služi namenom raznih strank in naj pomaga uničevati sovražnike. Nasprotno mora biti vsem sinovom sv. cerkve blagor vere nad vse pri sreč. Da, tudi v državnih zadevah, katere se nikakor ne smejo odtujiti npravnim zakonom in veri, morajo pred vsem gledati na to, kaj veri in cerkvi koristi. Kader je pa blagor cerkve v nevarnosti, tedaj morajo odnehati od vsakega prepira in složno kot eden mož

¹⁾ Mat. 6, 33.

nuje zvezdnato nebo in kar prebiva v prahu zemlje, vse spoznanje metafizike, vsi zakoni in tirjatve etike — vse to vodi k sveti veri; dokazuje, potrjuje, pojasnjuje resnico. Človeški razum postane nekak človeški uvod v sveto evangelje. Nasproti pa ima vsaka resnica svete vere odsvit v vseh strokah vede in v vseh položajih življenja tako, da se ravno po njej dovoljno pojasni svet in človeštvo, njega dogodki in zakoni, dozdevanja in zmote.“ S temi besedami opiše Hettinger svojega delovanja program, koji je tako častno rešil v epohalnem delu „Apologie des Christenthums“. To glavno delo njegovo kaže vsestransko znanje. Bogoslovne in svetne vede, obilno skušnjo in ostro rzsodbo svojo kaže nam v krasni obliki.

Strokovnjak v bogoslovju in modroslovju je bil leta 1867 poslan v Rim v pripravljajočo komisijo dogmatičnih zadev za Vatikanski zbor. Visoko je čislal rajnega tudi sedanji sv. oče Leon XIII. Že kot nadškof v Peružiji se je seznanil z ravno imenovanim delom ter je priporočal v pastirskem listu nemščine večšim duhovnikom in omikanim lajikom. Prevajal je v novjšem času po papeževi prošnji v nemščino Leonove okrožnice, ki izhajajo pri Herderju v Freiburgu v Brisgoviji. Leta 1878 ga je

imenoval hišnim svojim prelatom. Po sporočilu raznih listov ¹⁾ ponudil mu je tudi kardinalsko čast, katero je pa Hettinger zahvalno odklonil, v svesti si besedij sv. Hijeronima: „Melius est episcopatum mereri quam tenere.“

Hettinger je bil tudi izvrsten govornik. Pričel je na tem polju z onim govorom, ki ga je imel Vseh Svetih dan l. 1843 vpričo papeža Gregorija XVI. in kardinalov v sikstinski kapeli. Vsled starega običaja ima namreč ta dan vsako leto eden izmed bogoslovcev-germanikov kratek ogovor med mašo sv. Očeta. Imenovano leto je bila torej Hettingerja doletela ta čast. Kar ga navdušuje v tem govoru, za to vsplamteva v vseh poznejših govorih, kakor sploh v vsem delovanju: Ljubezen do svete cerkve, njenega vidnega poglavarja in rimskega mesta. Misli si moremo, s kakšnim navdušenjem je govoril mlad bogoslovec kitico iz himne v čast prvaka apostolov, koje je vpletel govoru:

„O Roma felix, quae duorum Principum
Es consecrata glorioso sanguine;
Horum cruore purpurata, ceteras
Excellis orbis una pulchritudines.“

Izmed poznejših njegovih govorov sta posebno

¹⁾ Prim. „Deutscher Hausschatz“ 1888, št. 6.

dva znamenita, namreč: O tristoletnici vireburškega vseučilišča in o pogrebu ljubega mu tovariša znane dr. Denzingerja.

Hettinger je bil vzoren pisatelj, ki je umel Horacijev rek: „Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.“ Glavno dobo pisateljskega delovanja prične z vaticanskim obnim zborom. Znamenito je, da je Hettinger priobčil najtehtnejše izdelke svojega uma še le po tem zboru, ko njegov nasprotnik Döllinger od tistega časa ni spisal nič podobnega prejšnjim svojim delom. Kaj dobro je znal Hettinger v svoje spise vpletati skušnje, ki si jih je pridobil na potovanjih po Evropi. V kratkih tehtnih potezah označi stanje držav, šiba njihove napake ter pobija sem in tija tudi napačne nazore o narodnosti, jedni kot drugi.

Neki slovenski list je vedel (?) 28. t. m. v 22. št. o slavnem Hettingerju to-le povedati: „Pokojnik bil je eden najtemeljitejših učenjakov v bogoslovnih vedah, a po mišljenju velik nasprotnik Slovanom“. Temu nasproti moremo z vso odločnostjo trditi, da temu ni tako. Zavedal se je nemške narodnosti, ali nasprotnik ni bil Slovanom. Mi vemo, da je imel Hettinger mnogo slušateljev slovanskih Poljakov, o katerih je večkrat častno govoril.

poprijeti se svete stvari in braniti jo kot bi branili svojo stvar; saj je ona njihove največje dobro, in po nji se more vse drugo ravnati. O tem pa se nam primerno zdi nekaj več govoriti. (Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. januarija.

Notranje dežele.

Najvišje odlikovanje. Presvetli cesar je podelil prvemu podpredsedniku gospodske zbornice knezu Schönburg-Hartensteinu veliki križ Leopoldovega reda, ker je veliko k temu pripomogel, da so se spravili Čehi in Nemci.

Novi dunajski knezonadškof dr. Anton Gruscha bode jutri ob 11. uri v hišni kapeli papežove nunciature prisegel zvestobo in pokorščino sv. stolu v roke prevzvišenega nadškofa in nuncijske Galimbertija. Naslednik dr. Gruschi kot vojaški škof bode nekda dvorni župnik dr. L. Mayer.

Sprava. Kakor listi poročajo, nameravajo meščanje v dunajskem notranjem mestu v kratkem sklicati shod, na katerem bodeta baron Scharschmid in dr. pl. Plener govorila o pravnih obravnavah. Ta shod utegne biti strankarska demonstracija, ker meščanje bi morali povabiti tudi dr. Biegra in dr. Matuša, ki sta ravno toliko pripomogla k spravi, kakor ona nemška gospoda.

Vnanje države.

Bolgarija. Kakor znano, je Rusija ugovarjala pri turški vladi novemu bolgarskemu posojilu. Vulčkovič, bolgarski zastopnik v Carigradu, pa je te dni izročil turški vladi odgovor na ruski protest. Bolgarska vlada trdi, da ima po berlinski pogodbi pravico jemati posojila, ker je to notranja stvar dežele. Bolgarska vlada ni zastavila Rusiji svojih železnic kot vojno odškodnino, temveč je iz drugih svojih dohodkov anuitete vlagala v bolgarsko banko, ker jih ruska vlada ni hotela sprejemati, češ, da ne prizna bolgarske vlade. Naposled bolgarska vlada izraža upanje, da jo bodo podpirale druge države in zabranile politične zmešnjave.

Italija. Poročevalec proračunskega odseka, poslanec Grimaldi, je pri sili dne 28. t. m. izjavil, da znaša primanjkljaj 80 milijonov, ne pa 63, kakor je izračunal finančni minister. V tem znesku pa ni zaračunjen znesek 16 milijonov, katere dobi država za prodana svoja posestva. Ker so blagajnice prazne, treba bode zvišati davke ter dobiti novega posojila. Novi davki! To je odmev italijanskega slavospeva Mladi-Italiji. — Irredentovci se zopet gibljejo. Nedavno so demonstrirali s pepelom ničvrednega pesnika Revera, sedaj pa laški listi očitajo tržaški vladi, da je na dan smrti vojvode Aosta dovolila zopetno otvorjenje opere v Trstu. Ta zahteva je pač skrajno predrzna. To početje v Italiji je tem nevarnejše, ker ima zaslonbo pri vplivnih osebah.

Nemčija. Ker je državni zbor zavrgel postavbo proti socializmu, ostane še prejšnja v veljavi do 30. septembra t. l. Vlada ima torej pri prihodnjih volitvah bolj proste roke. Ko je nemški cesar dne 14. maja m. l. sprejel delavsko deputacijo, obljubil ji je svojo podporo, ako se delavci ne bodo bratili s socialnimi demokrati. Dostavil pa je, da bode strogo postopal v nasprotnem slučaju. Ker pa se sedaj med delavci vedno bolj javljajo socialni demokrati, so one cesarjeve besede velikega pomena za prihodnost gledé delavskih nemirov v Nemčiji.

Francija. Dne 28. t. m. je boulangist Farcy pri nekem shodu nasvetoval zahvalno adresno ruski carju, ker je l. 1875. zabranil Nemčiji, da ni napala Francije. Ako se ne motimo, je tedaj vladal še Aleksander II., kar je Farcy pozabil. Pri tem shodu

je Déroulède priporočal oboroženo revolucijo ter ostro grajal predsednika Carnota. Ti gospodje so si dovolili le platonsko veselje, ker nihče ne misli na resno vstajo. Tudi republikanci so imeli shod ter sklenili, da se bodo zbirali vsak mesec in posvetovali o stvareh, ki bodo na dnevnem redu. Kot podlago svojega programa so naznanili obstanek sedanjih šolskih in vojaških postav ter obrambo ljudske samoblasti proti monarhistom, cesarstvu ali diktaturi. Še vedno stare fraze, ki pomenijo samooblast oligarhije.

Anglija. V Kanadi čutijo Angleži že več časa neko gibanje med ljudstvom, ki se hoče odtrgati od Anglije in pridružiti ameriškim Zedinjenim državam. V spodnji kanadski zbornici se pripravljajo na angleško kraljico, v kateri ji zatrujejo zvestobo in udanost. Prašanje je, kdo bode močnejši, ali ljudstvo ali njegovih zastopnikov večina.

Portugal. Kakor se poroča, je glavni vzrok angleško-portugalskega prepira materialni dobiček. Ono ozemlje na jugovzhodu Afrike, za katero se pripravata Anglija in Portugal, ima mnogo zlata, in angleška južnoafriška družba boče dobiti to zemljišče v pest. Dalje hočejo nekda Portugalci svoja posestva na vzhodu Afrike zvezati z onim na zapadu. Ta vez, kos zemlje, pa bi zagradila pot Angležem, ki segajo vedno od juga proti severu. Škoželjnost!

Izvirni dopisi.

Iz Prage, dne 28. januarija. (Česko-nemška sprava.) Čitatelji „Slovenčev“ vedo že iz praške brzojavke glavne točke o spravi in vspehe o dunajskih posvetovanjih čeških in nemških zastopnikov. Danes nočem pisati o tem, kako negotovo je bilo skupno delo, ker so si stali nasproti načelni protivniki, in kako požrtvovalno je bilo delovanje zastopnikov; nevarne okoliščine bi bile nastale, da bi se ne bila posrečila sprava. Vse se je doseglo, da mogó Čehi popolnem biti zadovoljni: tridesetletne vojskine troške plačali bodo pa Nemci! Poudarjam „zadovoljni“, kajti Čehi so pri tej spravi še mnogo pridobili. Zastopniki obeh narodnostij se pa tudi niso sestali, da bi skupno bojevali, da bi zmožel jeden nad drugim, temveč da se sporazumé, in s tega stališča, s stališča častne sprave, pri kateri ni zmagovalcev, a tudi ne premaganih, mora čitatelj presojevati osnovo mirú.

Pred vsem treba poudarjati, da so celota in nerazdeljivost dežele in ravnopravnost obeh narodnostij ohranjeni. Deželni šolski svet, deželni kulturni svet, vrhno deželno sodišče uznavaajo Nemci kot skupne deželne institucije, v kojih imate obe narodnosti pod skupnim predsedstvom odseke, in v teh, kar se tiče njih, razpravljala bode vsaka narodnost sama o sebi posebej. Deželna uprava ostala je v obče nedotaknjena, in Nemci priznavajo njeno celoto. Gledé sestavljenja deželnega šolskega sveta pomnoženo je število samoupravnih zastopnikov za dva, koja bode pošiljala Praga v deželni šolski svet, in v polnem svetu in v odsekih imeli bodo svoj glas češki in nemški zastopniki v večini, koje voli dežela, Praga in učiteljstvo nad uradnimi in vladnimi.

Toda sprava ima še večji pomen gledé šol za narodne manjšine. Vsled spravne osnove ima nemška občina ustanoviti češko šolo, ako stariši bivajo pet let v občini in je za šolo godnih vsaj štirideset

otrók; da bi pa občina ne imela pri zalaganji takih šol večjih troškov za drugo narodnost, plačajo se šolski troški iz deželnega zaklada. V tem oziru so tudi marsikake češke občine, koje morajo vzdrževati nemške šole, oproščene tega bremena.

Velike važnosti je tudi osnova nove trgovinske in obrtne zbornice, koja pomnoži število čeških trgovinskih in obrtnih zbornic za štiri; češka večina v vseh štirih je osigurana.

Zaokroženje sodnih in v slučaju tudi političnih okrajev po narodnosti priporočala je češka stranka leta 1871 in pri drugih prilikah. Isto velja o narodnih kurijah. Vsled narodnostne osnove iz leta 1871 imeli bi sém spadati tudi poslanci iz velikega posestva. Toda to se je opustilo že pred dvema letoma v Nemcem ponujani spravi, in narodnostne kurije bile so namenjene povsem poslancem, voljenim od ljudstva. Te kurije bodo sicer neka nova institucija na Češkem, vendar so se zánjo o svojem času zlasti oduševljali Mladočehi.

Delo sprave založeno je torej na taki podstavi, koja ne oškoduje češke narodnosti, temveč daje jednako porošstvo Čehom gledé narodnega razvoja, kakor Nemcem. Pri najvišjem sodišču se je sicer toliko dovolilo Nemcem, da petnajstim njihovim svetnikom, ki bodo tvorili nemški senat, ni treba nepogojno znanja češčine, toda češke vloge iz nemških okrajev pošiljale se bodo češkemu senatu, koji zdaj sestoji iz šestindvajset svetnikov, in istotako nemške vloge iz čeških okrajev nemškemu senatu. Dasi še marsikaka zahteva preostaje bodočnosti v rešenje, vendar je toliko dognano, da je pot v pomirjenje cele dežele ukrenjena pod ugodnejšimi pogoji, nego so je ponujali nekda Nemcem Mladočehi.

Zatem pa ostane politički položaj dunajskega kabineta nepremenjen vsled češko-nemške sprave. Gotovo pa je, da bode sčasoma imelo to poravnanje velik vpliv na avstrijsko notranjo politiko in da bodo zlasti Poljaki izgubili nekaj svoje vladajoče moči. Posledice se že pojavljajo; Rusini sklicujejo v Lvov shod, na kojem bodo razpravljali posledice češko-nemške sprave za Rusine. Želeti je v istini, da bi bile tudi v Galiciji vravnane narodnostne razmere in se Rusinom dovoli toliko prava, kolikor jim gre z ozirom na njih številnost.

V obče pa želi iz sreca vsak rodoljub, da bi delo sprave služilo namenu, kojemu je posvečeno, in da bi mesto vzajemne mržnje in nestrpnosti združili vsi sinovi češke zemlje svoje moči na ohrano gmotnih koristij, tako zelo oškodovanih zadnja leta, in v tekmovanje na polji véde, umeteljstva in duševnega razvoja. Bog daj, da iz te sprave nastane blagoslov obema narodoma, koja bivata v tej krasni deželi!

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je potrdil gosp. Fr. Skubica, zdravnika v Velenji, kot načelnika, in g. J. Vošnjaka, usnarja v Šoštanj, kot njegovega namestnika v okrajnem zastopu šoštanjškem. Dalje je potrjen g. Oton Erber, tovarnar na Muti, za načelnika, in g. A. Langer, graščinski oskrbnik v Marenbergu, za njegovega namestnika v okrajnem zastopu marenberskem.

(Ljubljanski mestni zbor) je imel sinoči sejo. Na dnevnem redu je bil proračun za tekoče leto. Ker bodemo jutri objavili celo poročilo finančnega odseka, omenimo danes, da vsa redna potrebščina za tekoče leto znaša 169.438 gl., pokritje 217.749 gl., torej prebitek 48.311 gl. Na predlog odbornika dr. viteza Bleiweisa, katerega so toplo podpirali iz raznih razlogov odborniki Povše, Gogala in vitez Zitterer, je zbor sklenil pomnožiti število stražnikov druge vrste od 16 na 18. Na vprašanje odbornika Povšeta, kaj je z načrtom gledé pomlajevanja tivolskega gozda, odgovarja župan Grasselli, da je bil načrt narujen že l. 1888., predložen vladi, katera ga je z malimi premembami vrnila meseca decembra 1889. Odbornik dr. Gregorič nasvetuje, naj se črta znesek 700 gl. za desinfekcije, ker skušnjava uči, da je ta denar malone zavržen, in naj se nastavi človek, ki bode skrbel za snažnost. Predlog je obveljal. Predlog podžupana V. Petričiča, naj se podpora družbi sv. Cirila in Metoda zviša od 300 na 400 gl., je bil vsprejet. Nasvèt odbornika Hraskega, naj se dovoli 3000 gl. za pričetna dela napeljave vode v mestno hišo, je bil potrjen. Odbornik Gogala predlaga, naj se vprašanje gledé

Naučil se je celo od svojih učencev nekoliko poljščine in s pomočjo poljščine je govoril celo nekatere slovenske stavke. Pred nekim časom je pisal navduševalno pismo slovenskim bogoslovcem ljubljanskim. Slovanom nasprotnik torej Hettinger ni mogel biti, on, dosleden modroslovec, veren dogmatik. Umeval je besede sv. Pavla: „In Christo non est Judaeus, neque gentilis“, ampak bratje smo vsi po odrešilni smrti Kristovi, koje misel izraža tudi naš Preširen: „Da smo sinovi enega očeta, bratje vsi narodi.“ In vendar zarad tega še nihče ni Preširna smatral Nemcem. Pripoznamo pa, da je bil Hettinger sovražnik onemu egoističnemu separatizmu narodnostnemu, „qui mundum atheum et populos miseros facit.“¹⁾ Najslabo podučeni pisatelj onih vrstic bere Hettingerjeve misli o narodnosti.²⁾ On piše: „Nationalismus ohne Universalismus ist ein Rückfall in den Paganismus; Universalismus ohne Nationalismus ist Unnatur und Verläugnung der von Gott gegebenen Ordnung.“

O narodu slovenskem piše Hettinger vsegar z največjim spoštovanjem, bodisi v obče bodisi o posameznih osebah. Ko govori o domovinski ljubezni in zvestobi avstrijskih narodov do presvetlega vla-

darja, stavi Slovenca za vzor vdanosti do vladarja s Tirolcem in Zg. Avstrijcem: „Der Tiroler, der Oberösterreicher, der Slovene, der mit Liebe von seinem Kaiser spricht, steht uns doch unendlich höher als der Züricher Baumwollenfabrikant oder der amerikanische „smartmann“, der ausser dem Dollar kein höheres Interesse mehr kennt.“¹⁾ O slavnem Knobleharju, na kojega sme biti slovenski narod ponosen piše: „Der später berühmt gewordene und früh verstorbene Begründer der katholischen Mission in Chartum Th. Knoblehar sass lange Zeit in den Vorlesungen an meiner Seite; sein stilles bescheidenes Wesen liess nicht errathen, welche Teuerseele sich darunter barg.“²⁾ Moža, ki tako piše o narodu slovenskem in njegovih sinovih, ne smemo imenovati nasprotnika.

Sedaj počiva ta zvesti sin svete cerkve od truda in dela. Kar je pisal o umrlih tovariših, to velja sedaj tudi njemu:

„Tendimus hanc omnes properamus ad unam, Omnia sub leges mers vocat atra suas.“

I. B.

¹⁾ (Welt & Kirche II. str. 13.)

²⁾ (Welt & Kirche I. str. 29.)

¹⁾ (Leo XIII.)

²⁾ (Welt. & Kirche I. str. 25—30.)

stavbišča deželnega gledišča vrne stavbenemu odseku, ker Fran Josipov trg ni primeren prostor. Podpira ga odbornik Tomo Zupan, ugovarja odbornik Velkoverh. Predlog je obveljal z 9 proti 8 glasovom.

(Sklep prvega šolskega polletja) bode v srednjih učiliščih, na gimnaziji, realki in preparandiji, kakor po navadi, to je, v soboto, dne 15. februarja, in začetek drugega semestra bode v sredo (nekoliko nepristojno) na pepelnico.

(Iz Ledin) se nam poroča: Tudi k nam, dasi smo visoko, prišla je hripa v goste. Oblegla je celo faro in gospodari v sleherni hiši. Napada pa pri nas zelo hudo. Po nekaterih hišah vse leži, da nima kdo niti ljudem streči, niti blagu pokladati. Tudi šolo smo morali zapreti. Nekateri so hoteli novemu gostu postreči s kuhanim vinom, pa dali bi kmalu za svojo gostoljubnost življenje, in v bližnji fari so bajé nekateri tudi v istini umrli, ker so pili zavreto vino. Pri nas se hripa ne pojavlja kakor kihalica, nego človeka začne hudo glava boleti, stemni se mu pred očmi, obleti ga mrzlina, odpovedó mu nogé, začne ga boleti v trebuhu in po kostéh, da še ležati ni moči, kakor tudi spatí ne. Hripav postane človek. Za delo ni nobeno. Jesti se mu ne ljubi, prepil bi pa vse. Vino ne gré v slast, in kdor ga pije, mu škoduje. S prehladom pride lahko smrt!

(Umrli) je v Parizu slavni poljski rodoljub Ljudevit Grabovský. Matici poljski je volil Grabovský svoto 28.000 gold., v obče je pa pokojnik podperal vse slovanske namere in težnje.

(Iz Tržiča) smo danes prejeli naslednje vrstice: „Adolf Keindl, o katerem ste poročali, je pal v tržiško Bistrico v nedeljo zvečer gredé iz kavarne in se ubil. Ker je pred 14 dnevi prišel v Tržič, zašel je kot tujec namesto na most za most ter pal deset metrov globoko in si razbil čepinjo. Pokopali smo ga dne 29. t. m. Tudi ni bil Keindl knjigovodja kranjske industrijske družbe, temveč v Demberger-Mallyjevi čevljarnici.“ Dostavek vred.: Kar se tiče dotične besede, gosp. dopisnik, bodite uverjeni, da je nismo mi zapisali, temveč jo je ustavil stavec, korektor pa prezrl. To se dogaja nam in drugim.

(Iz Gradca) se nam poroča, da je smrtno zbolel čast. gosp. Janko Tikvič, kapelan v Wundsehuh pri Gradcu, domá iz Slovenskih Goric. Njegova stara pljučna bolezen se vsled „influenze“ hitreje razvija. Pomagaj Bog!

(V Vojniku) bodo zidali deželno hiralnico; troški so proračunjeni na 136.571 gl. 63 kr.

(Kriva obsodba.) „Slov. Gospodar“ poroča: Kaka tri leta je, ko so J. Apata, usnarja v Braslovčah, pred porotnim sodiščem v Celji obsodili na dosmrtno ječo, češ, da je umoril neko Julijo Smrečnik. Te dni pa se je oglasil neki Fr. Rösner, da je ubil ono nesrečno žensko. Zaprlí so ga v Gradci; koliko pa je resnice na njegovi izpovedbi, morali bodo še le dognati.

(V Paternijonu) na Koroškem so oni teden zboleli vsi gospodje pri e. kr. davkarji in so morali davkarjo zapreti. Kmetje se nekda niso jezili.

(„Zlaté Prahy“) izšla je na svetlo VII. letnika 10. številka, zajedno 5. snopič v elegantni vunanji opravi. Obrazni oddelek završuje Liebscherjev pogled na „Trsat v hrvatskem Primorju“, nekda oblastno domovje zgodovinsko slovečega roda Frankopanov.

Telegrami.

Budimpešta, 30. januarija. Uradni list je objavil imenovanje kanonika dr. Filipa Steinerja za škofa v Stolnem Belgradu in kanonika Dessevffy-ja za škofa v Csanadu.

Hamburg, 31. januarija. Vozna družba severo-nemškega „Lloyd“-a je odpovedala avstrijsko koncesijo in zaprla svojo pisarno na Dunaji.

Pariz, 31. januarija. Včerajšnji republikanski shod v trinajstem okraji se je krvavo končal. Pristaši boulangista Mery-ja, katerega volitev je bila ovržena, so udrli v dvorano, nastal je pretep, Mery in več drugih je ranjenih. Listi poročajo iz Nice, da je bila med predstavo opere velika demonstracija za Rusijo; med rusko himno slišali so se klici: „Živela Rusija!“

Washington, 30. januarija. Združene države so formalno priznale braziljsko republiko.

Dijaška kuhinja v Celji.

(Konec.)

Za IV. društveno šolsko leto 1889/90 so darovali naslednji častiti in prečastiti daritelji:

Od udov celjske čitalnice:			
Tomaž Waida		1	gld. — kr.
Kregar Boštjan, učitelj		2	— —
Baš Lovro, e. kr. notar		5	— —
dr. Vrečko Josip, odvetnik		5	— —
L. Hudovernik, mestni kapelan		2	— —
Milan Hočevar, trgovec		5	— —
Irgl Fran, vikar		2	— —
Požar Jakob, poštni uradnik		1	— —
Vehovar Leopold, not. kand.		1	— —
dr. Vrečko, e. kr. profesor		1	— —
dr. Ivan Deško, odvet. kand.		5	— —
Detiček Jurij, e. kr. notar		5	— —
Mihael Jezovšek, not. kand.		2	— —
dr. Dragotin Treo, odvet. kand.		3	— —
dr. Jurij Hrašovec, odvetnik		5	— —
Wach, uradnik		—	50
Atteneder, mestni kapelan		1	— —
dr. Jos. Sernee, odvetnik		10	— —
gospa Žolgar Emilija za leto 8/89		5	— —
		2	— —
Žolgar Mihael, e. kr. profesor		3	— —
Rančigaj Anton, nemški pridigar		1	— —
Atteneder, mestni kapelan		1	— —
dr. Jos. Sernee, odvetnik		10	— —
gospa Žolgar Emilija za leto 888/89		5	— —
		2	— —
Žolgar Mihael, e. kr. profesor		3	— —
Rančigaj Anton, nemški pridigar		1	— —
Dalje:			
Slavna občina trg Vranski		5	— —
Ivan Gabršek, okrajni tajnik na Vranskem		2	— —
Ivan Govedič, župnik v Soštanji		5	— —
Franč Pečnik, kapelan na Prihovi		5	— —
Mikuš, kapelan v Konjicah		5	— —
Ivan Šepic, hišni posestnik v Konjicah		5	— —
Rudolf Ratkelj, kapelan v Slov. Bistrici		2	— —
Anton Brumen, e. kr. sod. pristav v Slov. Bistrici		5	— —
dr. Gustav Ipavie, zdravnik v St. Jurji		5	— —
Slavni okrajni odbor vranski		15	— —
Kupljen Anton, e. kr. notar v Črnomlju		3	— —
Gabršek Ivan, okrajni tajnik na Vranskem		2	— —
Andrej Elsbaeher, irgovec na Laškem		5	— —
Slav. okrajni zastop Šmarje		10	— —
Fran Mikuš, nadžupnik v Konjicah		5	— —
Ana Dimnik (Roš) v Trbovljah		3	— —
dr. Karl Schmidinger, e. kr. notar v Kamniku		5	— —

Presrečna zahvala vsem blagim dariteljem in podpirateljem naše mladine; prosimo uljudno, da še zanaprej podpirate to velevažno društvo z blagim namenom, ki daje mnogim revnim pa pridnim dijakom prepotrebno hrano, osobito so letos potrebe velike, kajti dajemo na mesec nad 600 kosil, kar stane čez 120 gl. Kdor še ni postal podpiratelj naše dijaške kuhinje, naj to zdaj stori, naši dijaki ne dobijo niti najmanjše podpore od drugod, ampak jih le kolikor morejo zatirajo, našo mladino, našo nado. Zneski naj se blagovoljivo pošiljati blagajniku.

CELJE, dne 23. januarija 1890.

Mihael Vošnjak l. r.,
predsednik.

Makso Veršec l. r.,
blagajnik.

Umrli so:

28. januarija. Jožef Roblek, umirovljeni e. kr. uradnik, 82 let, Poljske ulice 3, marasmus. — Antonija Rozman, hišnega posestnika žena, 45 let, Črna vas 24, pneumonia.

29. januarija. Franc Didak, umirovljeni e. kr. oficijal, 83 let, Stari trg 9, pneumonia.

30. januarija. Marija Rakovec, kurjačeva žena, 47 let, Marije Terezije cesta 18, pneumonia.

V bolnišnici:

25. januarija. Reza Heinec, gostija, 72 let, Hydropericorium. — Maria Šuš, gostija, 70 let, apoplexia.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v 1000
		barometra v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		735.3	2.6	sr. vzh.	oblačno	
2. u. pop.		739.7	1.6	"	"	0.00
9. u. zveč.		740.3	—0.2	m. svzah.	"	

Srednja temperatura 1.3° za 2.6° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

31. januarija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89	gld.	05	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16 %	89	"	05	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110	"	10	"
Papirna renta, davka prosta	101	"	95	"
Akcije avstr.-ogerske banke	934	"	—	"
Kreditne akcije	324	"	50	"
London	118	"	15	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleond.	9	"	37 1/2	"
Cesarski cekini	5	"	58	"
Nemške marke	57	"	70	"

Ribje olje s katranom lekarka Piccolli-ja v Ljubljani se lahko uživa in prebavlja, tolaži kašelj, olajša odkašljevanje; bolnik, uživajoč ga, se sploh boljše počuti in dobi slast do jedi. Steklenica 80 kr. Vnanja naročila izvršujejo se z obratno pošto. (8)

Lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani

prodaja in vsak dan s prvo pošto razpošilja

najboljša domača zdravila.

Marijaceljske kapljice za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvršten uspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: pomanjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bitje srena, zabasanje, bolezní na vranici in na jetrih, zoper zlato žilo in gliste. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gold., 5 tucatov samo 8 gl. (7)

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Tuji.

29. novembra.

Pri **Slonu**: Piek iz Frankobroda. — Prasečnikar iz Kamnika. — Pompe, trgovec, iz Töplie. — Pollak, Stögerer in Weinberger z Dunaja. — Aufmuth, trgovec, iz Gradca. — Moravec, nadzornik, iz Belaka. — Klinar z Bleda. — Fuchs, inženjer, s Tirolskega.

Pri **Matiču**: Ilek, Baruch in Gosovič trgovci z Dunaja. — Golob, hóteliir iz ranja.

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

KALODONT Lepota zob. **Nova ameriška zobna glicerín-crème** (preskušena od zdravstvene oblasti) F. A. Sarg-ov sin in drugovi, c. kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 35 kr. V Ljubljani pri lekarnarjih Erazmu Birschitzu, Vilj. Mayerju, Gabrijelu Piccoliju, Iv. Swebodi, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju. (52-27)

Zobolek, prašek in pasta za zobe

preč. oo. Benediktincev

opatiče Soulae (Gironde).

Dom MAGELONNE, prijor.

Največje odlikovanje: dve zlati svetinji: Bruselj 1880, London 1884.

Iznajdeno leta 1373 po prijorji Pierre Boursaud.

Vsokdanja raba zoboleka oo. Benediktincev (po nekoliko kapljic na vodi) ozdravi in zabrani gnjilobo zob, jih obeli in utrjuje; okrepcuje in popolno ozdravi čelusti.

Zares močno ustrezemo našim p. n. čitateljem, opozorujé na to starodavno ter prekoristno iznajdbo — najboljši in edini lek proti zobobolu.

Tvrška **SEGUIN** Bordeaux (Francija)

ave Croix de Seguey 106 & 108.

Ustanovljena leta 1807.

Dobiva se v vseh lekarnah in prodajalnicah dišav. (22)

